

BUITEN

20^E JAARGANG N^O. 42.

ZATERDAG 16 OCTOBER 1926.

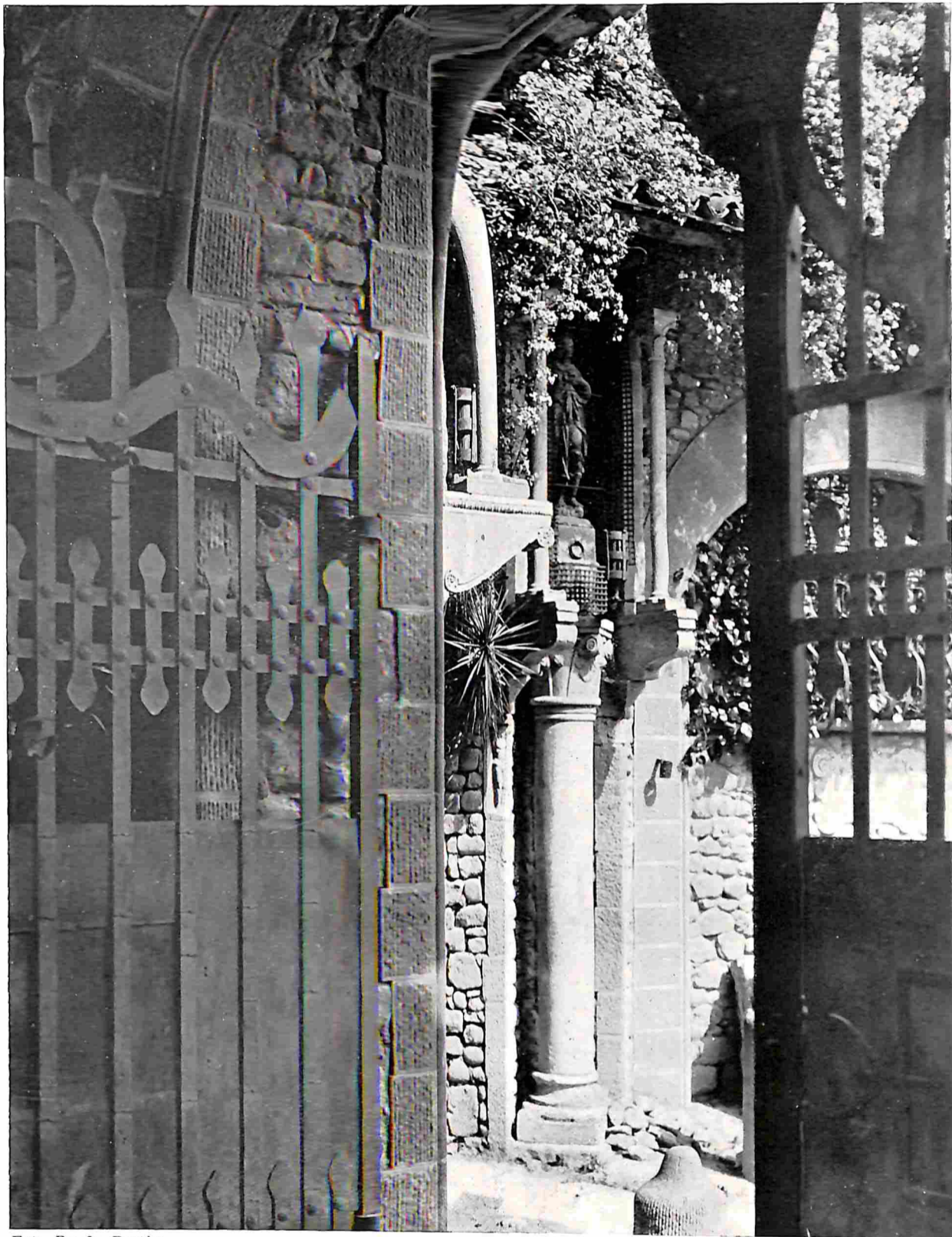

Foto Paula Deetjen.

IN DE VOORPOORT VAN **DE VILLA** NIEUWENKAMP (VILLA RIPOSO DEI VESCOVI)
BIJ FLORENCE.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

MEVROUW MARIANNE, DOOR M. C. v. ZEGGELEN (13)	BLZ. 494
VAN MIJN VILLA BIJ FLORENCE EN HOE IK DAAR UIT EDAM VIA ROME BELANDDE (GEÏLL.), DOOR W. O. J. NIEUWENKAMP	BLZ. 493, 496—501
EEN DRUPPEL, DOOR ALBERTINE DRAAYER-DE HAAS	BLZ. 498
GIETHOORN VERLICHT, DOOR ANNIGJE MAAT . .	BLZ. 500
AMSTERDAM'S BURGEMEESTERSWONING (GEÏLL.), DOOR L.	BLZ. 502—503
HET GOEDE KOSTHUIS, DOOR BATO	BLZ. 502
VAN ROOFGAUW, DEN SLUWEN ULK, DOOR H. E. KUYLMAN (4)	BLZ. 503
HUIZEN AAN HET KATTEGAT TE AMSTERDAM, AAN- GEKOCHT DOOR DE VEREENIGING „HENDRICK DE KEYSER" (ILLUSTRATIE)	BLZ. 504

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie" of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten". Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

MEVROUW MARIANNE

DOOR

M. C. VAN ZEGGELEN.

(13)

„A," zeide ze en ze zag hem kalm aan. „Het is zoo . . . in November".

„Dus! dus!" Bas boog zich over haar heen. Zijn hand beurde haar kin op en hij zag haar aan. „Je bent toch blij? zeg, kind — het is heerlijk".

„Vind jij 't heerlijk?"

„Natuurlijk", zei hij haar loslatend — „natuurlijk, ik vind 't heerlijk, dat weet je toch wel! maar jij zelf, jij zelf toch ook?"

„Ik vond 't . . . heerlijk — strakjes . . . toen ik hier kwam . . ."

„Strakjes toen je hier kwam", herhaalde hij, „strakjes — nu niet meer?"

Hij rommelde in zijn papieren op de tafel, wierp ze weer neer, haalde z'n schouders op: „k Begrijp je niet . . ."

Het was een verlichting geweest als Marianne had kunnen huilen. Ze kon niet. Er was een prop in haar keel. Ze voelde haar oogen groot en starend, en ze bleef doodstil daar zitten op den stoel waar hij haar gebracht had, wachtend op iets dat ze niet kon definieeren, wachtend of haar geluk weer zou keeren, haar groot ontzaglijk jubelend geluk, dat ze gehad had voor ze die deur daar opende, en plotseling was 't haar duidelijk, wie gelachen had eergisteren in deze kamer, toen zij uit haar schrijftafel het tooneelstuk voor den ouden heer de Morance had gehaald. Annette, dat was Annette geweest . . .

„Komt Annette altijd hier bij je als ik uit ben?" Die woorden lagen haar op de tong. Ze opende haar lippen . . . maar ze zweeg. Als . . . als het eens niets beteekende, als er eens niets was. Ze voelde het bloed naar 'r wangen gaan. Ze wilde

het leelijke wegwerpen, ver, ver weg. Het was niet zoo; het kon niet. Het mocht niet, juist nu ze zoo gelukkig ging worden. Ze stond op en legde haar hand op z'n schouder:

„Ik zei „vond", Bas, omdat ik zoo blij was, daarnet, toen kwam die duizeling en zonder het te willen was ik toen opeens anders . . . nu is 't over, heelemaal over, zie je".

„Dus 't is nu alles goed, kindje", zei hij en hij boog zich naar haar geheven gezicht en kustte haar. Ze legde haar gloeiende wang tegen z'n schouder en opeens kwamen de verlichtende brandende tranen.

„Is dat van geluk?" vroeg hij.

„Ja", zei ze zacht, maar ze wist dat het was om het geluk dat vervlogen was, want zoo als zij dit in het bosch gevoeld had zou het nooit weerkeeren, nooit; door haar eigen banale gedachte had ze het bezoedeld en opeens sloeg ze haar armen om z'n hals. Ze zoende hem in z'n hals, op zijn wangen, op zijn mond en met haar oogen in de zijne, zei ze: „Vergeef me, Bas — vergeef me".

„Ik heb je niets te vergeven, kind".

„Doe 't maar, doe 't toch maar . . ."

Geesje stak haar rond blozend gezicht door de half geopende deur van de huiskamer om te zien of haar Mevrouw er was en er kwam een glansje in haar oogen, ja, daar zat ze heel stil, op de canapé, kijkend naar den tuin. En Geesje kwam binnen. Marianne keerde haar gezicht naar de oude getrouwe en ze strekte haar hand uit.

„Gees!"

Geesje kwam nader, nam Marianne's hand in beide de hare en vroeg alleen: „En? enne?"

„Ja Gees — in November!"

„O Gos, lieve kind, lieve kind, wa ben 'k blij, wa ben 'k blij".

„Mot je daar nou om huilen, malle Gees?"

„Ik kan 't niet helpen, 't is ook zoo heerlijk voor u en voor Meneer, wat zeit Meneer er wel van?"

„Hij vindt 't ook heel prettig — heel prettig — en . . ." Marianne zweeg.

Geesje, die haar oogen had afgeveegd zag haar Mevrouw opletend aan. Wat scheelde er aan? Was de vreugde over de komende gebeurtenis niet zoo groot als zij zich had voorgesteld? Hoe was dat mogelijk! Verlangde haar Mariannetje niet zoo naar een kind als zij gedacht had? „En — enne . . . wat wilde u zeggen?"

„Ik wilde zeggen", zeide Marianne en zij zag Geesje daarbij niet aan, „dat ik er over dacht, Gees, Annette te vragen een anderen dienst te zoeken".

„Annette!"

„Ik wilde liever een oudere hulp hebben. Ze is wel wat jong voor een huishouden waar een kind is".

„Vind u . . . ja — misschien, misschien heb u gelijk".

„Zeg 'ns eerlijk, Gees, hoe vind jij Annette?"

Geesje streek haar schort glad. Het antwoord liet zich wachten.

„Nou Gees", en nu zag Marianne haar aan, „jou kan ik dat toch wel vragen?"

„Och Mevrouw, waarom moet u mij dat nou juist vragen? Annette is nooit wat je noemt 'n charme van me geweest, dat weet u ook wel, maar ze dee 'r best, anders kan ik niet zeggen . . ." Geesje kon haar woorden niet meer vinden. Waarom keek het kind 'r ook met zulke groote ernstige oogen aan? Zou zij gemerkt hebben hoe Annette eigenlijk was? Zou zij . . .? O ze moest gespaard worden, alle verdriet moest van haar afgewend worden, en ze zei opeens resoluut: „U hebt gelijk. Als er een kleintje is, moet u een ouwer meisje hebben, iets bezadigdich, iets . . . dat beter hier past. Nou, Annette zal wel gauw iets anders hebben. Maak u daar niet bezorgd over. 'k Weet wel 'n puiken dienst voor d'r, op den Scheveningschen weg bij Mevrouw van Weerden — guns Mevrouw, nou zit u weer te huilen, wat is dat nou?"

„Och niets, zenuwen".

„Die spelen 'n mensch wel eens parten", zei Gees en weer dicht bij Marianne legde ze haar roode hand op de blanke van Marianne.

„Hoor u nou es, zal ik 't in orde maken met Annette? ja ik begrijp 't, u ziet er tegen op. 'k Zal 't wel zachies zeggen hoor en maak u u nou nergens bezorgd over. Ik weet een best aardig meisje — dat zusje van Cathrien die bij uwes Moeder is — nou nie waar? is dat geen goeie?" en nu ze Marianne's oogen even zag lachen, (want dat zusje was zoowaar

jonger dan Annette!) gooide Geesje het roer om en ze stevende recht op den ouden tijd aan, toen Marianne twaalf jaar was en eens 's avonds bij het naar bed gaan aan Gees de vraag had voorgelegd hoe de menschen op de wereld kwamen.

„Weet u 't nog? dat u 't me vroeg en u gaf er zelf antwoord op?”

„Of ik 't weet, Gees, ik gooide je met Vondel in hoogst eigen persoon dood!”

„Ja, u zei 'n vers, zoo klein als u was!”

„En hierom huwde Godt den Man aan zijn Mannin.”

„Wat dunkt u van zijn ribbe en lieve gemalin?” zei ik dat niet, Gees?” Marianne's oogen glinsterden tot Geesje's vreugde weer ondeugend als van ouds. „Goeiert, wat heb ik je in 't nauw gebracht maar ik haalde je er gauw weer uit door te zeggen dat God de menschen leven in blaast — tenminste den jongetjes — de meisjes werden uit een rib gemaakt!”

„Nou! zoo ziet u!” lachte Gees — „en wat zegt u nou?”

„Altijd nog 't zelfde Gees” — en in Marianne's oogen maakte de ondeugende tinteling plaats voor een teeder glansje. „God is altijd nog de Groote Maker van alles. Zijn adem gaat over alles”.

Geesje hoorde bellen. „Nou mot ik gaan” en bij de deur knikte ze Marianne nog eens toe: „U maakt u dus niet meer bezorgd. 't Komt in order”.

„'t Komt in order”, herhaalde Marianne zacht, toen ze weer alleen was. „Alles komt in order. Het moet. Ik moet tevreden zijn met dat wat ik heb — ik wil 't goede en dan moet het toch komen!”

De bloemen geurden in Marianne's kamers. Zij stonden in overvloed verspreid in vazen en potten, onder de spiegels, op de kleine penanttafels, op het buffet, zelfs op den zwartglanzenden staartvleugel waar het wit van porceleinen vaas en het diep paars van bevallige Clematis zich in zachte spiegeling deed neerglijden.

Marianne had nooit, zelfs als kind, van haar verjaardag gehouden. Een opgedrongen feestdag, vond zij dien, en een onaangenaam gevoel, de hoofdpersoon te zijn, bekwam haar dan, maar nu, op haar vijf en twintigsten geboortedag, scheen het waarlijk alles anders. Zij wilde dankbaar al het goede en lieve aanvaarden. Het geluk was er immers! Alles was geluk om haar. Alle wenschen werden vervuld. Zij zou Moeder zijn, dat waarnaar Bas en zij, ook innerlijk, zoo verlangd hadden zou werkelijkheid worden, zij zouden een kind hebben. Dat kind zou opgroeien in een vriendelijk huis, in een omgeving waarin het zich harmonisch zou ontwikkelen. Zij zag de ruime kamers rond, waar de zon die door den tuin naar binnen kwam, doch ook in de groote voorkamer doordrong, alles scheen te bezielen door haar gouden schijn. Rondom zagen de geurende open bloemgezichten haar aan, zij bogen zich neer aan hun lange stelen en schenen haar te groeten. Ja, dat was alles voor haar, maar neen, toch niet alles! Bas, wiens naam nu in de kranten vermeld stond, deelde dezen keer ook mede in die hulde. Was dit wellicht de reden dat zij haar verjaardag gemakkelijker te dragen vond? Bas was ditmaal gelukkig mede hoofdpersoon omdat gisteren Mevrouw Wedelwende vrijgesproken was. Zij wist het dat men hem met dien goeden afloop van die zaak mede geluk zou komen wenschen. Nu eerst werd het openbaar, hoe velen in de stad het proces met belangstelling gevolgd hadden en door zijn verdediging was Mees op slag populair geworden. Marianne kon trotsch op haar man zijn. Was ook dit niet geluk? Zij haalde diep adem en genoot opeens als opnieuw van den bloemengeur, van de zachte ruisching der boomen, die door de openstaande vensters naar binnen drong. Het was een heerlijke volle zomerdag, een prachtige dag om geboren te zijn, dacht zij. Zou het ook zulk stralend weer geweest zijn, toen zij op de wereld kwam? Zouden haar Vader en Moeder zoo gelukkig met haar geweest zijn als zij het eens met haar kind zou wezen? Straks kwamen haar ouders. Ook dat was een weelde, ouders te hebben als zij! Een gevoel van innige liefde doorstroomde haar. Zij dacht aan haar Vader met zijn fijn donker gezicht, het eenigszins gebogen grijze hoofd, de denkende oogen onder de zware wenkbrauwen, zij dacht aan 'r Moeder, wier grijze oogen gewoonlijk licht-spottend, een diepe zachtgevoelige uitdrukking kregen, toen Marianne haar van 'r aanstaand geluk verteld had. Hoe blij waren beiden, Vader en Moeder, geweest met dat geluk van hun kind. Zonderling dat de woorden Vader en Moeder, ouders en kinderen,

nu een nieuwe klank voor haar waren. Begreep zij nu eerst welke heilige band er tusschen de ouders en het kind was? Begreep zij nu eerst welk een moeilijk kind zij zelf was geweest, hoe zij dikwijls, maar al te dikwijls, in opstand was gekomen tegen hun opvattingen?

Marianne ging haar kamers nog eens rond, hier iets schikkend, daar iets verzettend, speurend naar ongerechtigheden, naar kleine oneffenheden, zooals zij het onbewust in haar eigen hart deed. Zij boog zich over een bloemenkom met roze rozen die zacht geurden, niet zoo sterk als die donker rooden dáár tusschen de perziken, David's cadeau, dat hij vanmorgen gebracht had, een groote kristallen schaal, waarop in het laagje natte zand de donkere rozen tusschen de blonde goudbedonsde perziken kleurden. Heerlijk dat David nog juist uit Engeland teruggekomen was vóór haar verjaardag. Zijn geschenk stond in 't midden van de tafel in de achterkamer. Het deed er vorstelijk op het dof bronzen kleed. Marianne steunde met de handen op de tafel en toen ze opzag, verraste haar haar eigen spiegelbeeld boven den schoorsteenmantel. Zij zag er weer goed uit, beter dan een tijd geleden. Haar oogen hadden gloed, haar wangen een blosje, het zachte wijnrood van haar zijden japon, fijntjes aan de schouders geplooid, zoodat een luchtig strookje haar blanken hals omzoomde, stond haar goed. Zij had den melkwitten ketting aangedaan met het cantillen gouden slotje, een erfstuk uit de familie van Rodenberghe en nog door Oma Breecamp als jong meisje gedragen. Een heel klein weinigje ouderwetsch zag zij er zelfs uit. Haar hoofd, dacht ze, kon best een kop uit den tijd van 1825 zijn. In dien tijd kapte men zich ook zoo, hoog à la Fedora, zooals het nu werd genoemd en met een paar krullen langs de slapen, halverwege de ooren. O, zij zou graag op haar lieve Grootmoeder Breecamp willen gelijken, zij deed er soms haar best toe, door kleeding en kapsel, maar ze wist het wel, haar type was sprekend dat van haar Vader. De Hooglands kon zij nooit verloochenen. Aan Oma Breecamp denkend, bedacht zij opeens hoe vreemd het was dat er vanmorgen geen brief uit Haarlem gekomen was. Geen woord van haar oudjes! Hoe kwam dat? Een zonnestraal speelde plotseling door het venster over de tafel en tegelijk flitste de vreugde in haar hart: „Zij komen zelf! zij komen zelf, zal je zien, dat was misschien de verrassing waar Moeder van gesproken had!” Nu was het of de kamers in hun bloementooi er nog feestelijker uitzagen en Marianne belde het nieuwe tweede meisje dat in Annette's plaats gekomen was, Riekje, een eenvoudig boerinne-type met gladgestreken haar, wit schort over blauw geruit japonnetje.

„Riekje, die twee groote stoelen uit de spreekkamer zou ik nog graag hier willen hebben. Kan je ze de trap op krijgen, denk je?”

Riekje lachte eens. Of zij dat zou kunnen! Dat was voor haar maar een kleinigheid.

Marianne hoorde haar zwaren stap van de trappen gaan. Zij dacht terug aan de haktikkende stapjes van Annette, die nu een anderen dienst had op den Scheveningschen weg. Hoe vlug was dat alles in zijn werk gegaan! Toch deed het even pijn, te denken dat zij Bas niet de waarheid gezegd had, toen hij gevraagd had „hoe dat zoo opeens kwam, Annette weg?” en zij geantwoord had: „Ach, die deftige dienst schijnt haar meer aan te lokken en als ik nu dat eenvoudige Riekje kan krijgen . . . !” Even was zij nog in spanning geweest of Annette zelf nog een toespeling zou maken op het plotseling besluit, want de toegeknepen lippen en de starende oogen waarmede het meisje die laatste dagen haar huiselijk werk deed, bevielen haar niet. Geesje had hier de teugels in handen genomen en boven Marianne's verwachting waren de zaken dadelijk geregeld, zonder dat er veel woorden tusschen haar en de vertrekkende vielen. Maar nu alles achter den rug was, kwam haar juist die gemakkelijkerheid, waarmede dit alles gegaan was, vreemd voor en telkens als haar gedachten terug gingen naar die dagen, brandde de vraag in haar: „Hoe kwam het dat Annette zoo gemakkelijk heenging? hoe kwam dat? Welke drijfveer had Geesje aangegeven, die zoo snel gewerkt had?” Maar de weder opkomende vraag wilde ze heden geen gehoor meer geven. Het was een geluksdag nu, geen achterdocht of kleinheid mocht meer kwelen. „Ik wil vroolijk zijn, vroolijk voor het „Het” met een groote H” dacht zij, en haar gezicht herkreeg de gelukkige uitdrukking van zoeven, toen zij Riekje aangaf waar de stoelen moesten staan in de serre en groote voorkamer, de stoelen waar straks misschien haar oudjes zouden zitten!

(Wordt vervolgd).

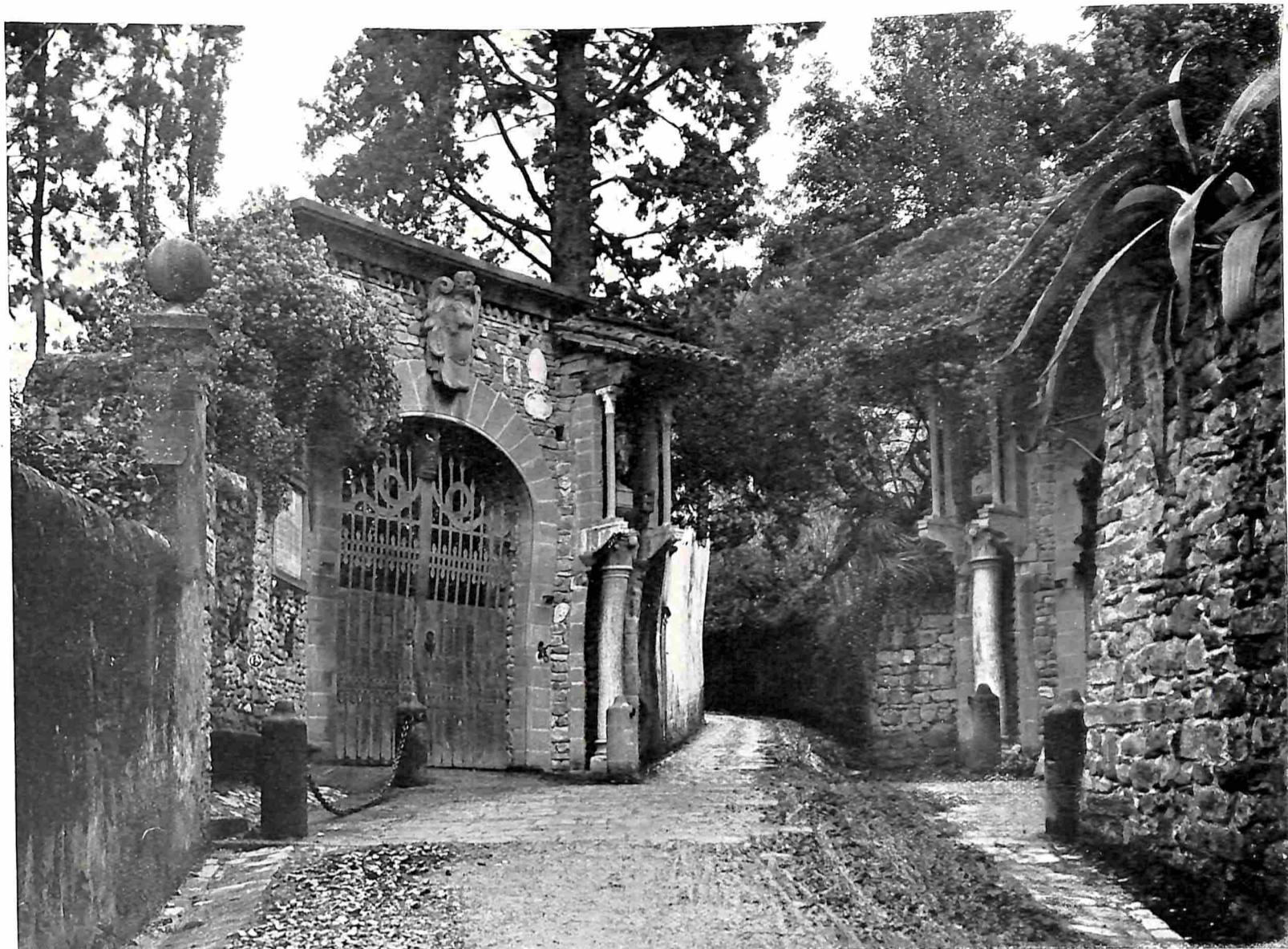

Foto Paula Deetjen.

VOORPOORT VAN DE VILLA NIEUWENKAMP AAN DEN OUDEN WEG NAAR FIÉSOLE BIJ FLORENCE.

Van mijn villa bij Florence en hoe ik daar uit Edam via Rome belandde.

IN het tijdschrift „*Het Huis Oud en Nieuw*” in de Juli-afl levering van 1917 heb ik in „*Van mijn huis op het water en mijn huis op het land*” verteld hoe ik met „*De Zwerver*” in Edam ben verzeild geraakt, hoe ik daar mijn anker heb uitgeworpen, daar aan 't bouwen ging en langzamerhand naar alle kanten mij uitbreidde. Dat relaas eindigde met de vermelding dat ik begonnen was met een nieuwe woning voor den tuinman te bouwen. Die woning was spoedig daarop gereed. In den gevel werd een aardig zeventiende-eeuwsch beeld ingemetseld, dat Flora voorstelde, met een bouquet bloemen in de hand. Een heel toepasselijke voorstelling dus voor de woning van een tuinier. Dat huisje werd „Flora” gedoopt. ☼ Maar toen was het ineens weer uit met bouwen in Edam, en trok ik er voor de zooveelste maal weer op uit, de wijde wereld in. Ik vermoedde toen niet dat „Flora”, mijn twaalfde huisje in Edam, het laatste zou zijn, want groote uitbreidingen stonden nog op mijn programma. — 8 September 1917, in den oorlog dus, verliet ik aan boord van de „Grotius” Amsterdam. Dat werd een reis om de wereld. Pas op 31 Januari 1919 was ik weer te Edam terug. ☼ Kort daarop zou het bouwen weer een aanvang nemen. 17 Mei kocht ik een bouwvallig huisje tegenover onze woning, aan de andere zijde van de Nieuwe-haven. Dat behoorde aan de weduwe van een gemeente-veldwachter en die wilde 't wel voor een goed prijsje verkoopen, mits zij bovendien één van mijn andere huisjes gratis ter bewoning kreeg. Daar er juist één van de andere huisjes, „*t Kromhout*”, leeg was gekomen, zoo liet ik haar daar haar intrek nemen. Daar heeft de dikke weduwe 6 jaar gewoond tot magere Hein haar kwam halen. De oude woning liet ik sloopen, en het duurde niet lang of het heien van de nieuwe fondeering nam een aanvang. ☼ Toen dit werk voor drie vierden gevorderd was, staakten plotseling mijn heiers.

Hoewel ze een heel behoorlijk loon verdienden en aangenomen hadden voor dat loon het geheele heiwerk te leveren, wilden ze hun werk niet beëindigen als ze geen flinken opslag kregen. Hun eisch vond ik onbillijk en stond dien dus niet toe. Zij verlieten het werk. En daarmee lag de bouw van het der tiende huisje stil . . . en nam mijn uitbreiding in Edam een einde. ☼ 20 December 1920 verliet ik, vooral om herhaalde rheumatische aanvallen te ontloopen, het schilderachtige, doch morsdoode stadje aan de Zuiderzee, en trok ik met vrouw en kroost naar 't zonnige Italië. Ons huis werd verhuurd en het mooie groote atelier werd gedegradeerd tot pakhuis voor onze meubelen. ☼ Eerst toefden we een maand in Sorrente aan de golf van Napels, daarna in het heerlijke Taormina aan de straat van Messina. Toen daar de bloei van de amandelboomen voorbij was, trokken we iets noordelijker, naar Rome, om daar voor een tweede maal het voorjaar te genieten. Dien zomer keerden we voor enkele weken naar 't vaderland terug. Daarna opnieuw, en nu voorgoed, naar 't Zuiden, naar Rome, de eeuwige stad, die we ons tot woonplaats hadden verkozen. ☼ Maar in Rome heerschte geweldige woningnood, evenals haast overal elders de eerste jaren na den oorlog, en het leek een onmogelijkheid om een passende woning en vooral om een atelier te vinden. Maar wonder boven wonder is het ons, na ruim een half jaar in een hotel te hebben gewoond, toch gelukt een eigen tehuis te vinden. ☼ Boven op het platte dak van een groot gebouw in het centrum van de stad, werd een zevende verdieping gezet. Een kennis van onzen consul, Dr. Fledderus, had dezen daarop attent gemaakt; onze consul (die er steeds op uit is om landgenooten met raad en daad bij te staan) boodschapte dat dadelijk aan ons over. Wij daar natuurlijk onmiddellijk op af; en we slaagden er in de woning te huren, nog lang vóór deze

gereed was. In die woning was een prachtig atelier. ☞ 1 Maart 1922 was de bouw zoover gevorderd dat we daar (via del Tritone 102) onzen intrek konden nemen. Maar zeker nog wel een half jaar lang hadden we werkvolk over den vloer. Toen kon ik dan toch eindelijk weer eens rustig aan 't schilderen gaan. ☞ Maar dat duurde niet lang. Begin October kreeg ik een oogontsteking, die snel verergerde. Ik leed hevige pijnen, en kon mijn oogen niet meer open doen. 14 dagen moest ik in 't donker doorbrengen; de daarop volgende 2 weken kon ik haast geen licht nog verdragen. Begin November mocht ik weer een enkel uurtje werken en langzamerhand wat langer. Een paar maanden later waren mijn oogen wel weer zoowat even sterk als voorheen; maar ik ben nu voorzichtiger geworden en draag buiten, in het felle zonlicht (dat heeft de ontsteking veroorzaakt) een donkeren bril. ☞ Woonde ik vroeger, in mijn schip, zoowat onder water, later te Edam er nauwelijks boven, in Rome daarentegen woonden we hoog en droog een kleine 30 meter boven de aangrenzende straat. En toch had die woning wel iets van een schip, een schip op het droge dan. Het platte dak of terras, waarop de nieuwe verdieping is gebouwd, is 50 meter lang (langs de straat) en 12 meter breed. Daar men op zoo'n terras alleen zoodanig mag bouwen, dat de opbouw uit de straat niet te zien is, zoo moesten de kamers een 5 meter achteruit worden opgetrokken. ☞ Vóór de woning bleef dus een strook van het terras vrij, 50 meter lang en 5 meter breed. Daaraan liggen alle kamers, op één rij en met deuren naar het terras, als de hutten op het dek van een mail-stoomer; het terras is als een promenadedek. Buigt men zich over de verschansing, dan ziet men in de diepte een onafgebroken stroom van menschen en voertuigen voorbijgaan. En daar het huis onder ons in een hoog gedeelte van Rome is gelegen, zoo overzagen we van ons promenadedek zoowat heel de eeuwige stad; en over de huizenzee de omringende heuvelen, en in het westen, als een baken, den hoog boven alles uitstekenden koepel van de St. Pieter. ☞ Op den dag dat we juist één jaar dat huis bewoonden, op 1 Maart 1923, had ik, des morgens bij het betreden van mijn atelier, de niet alledaagsche verrassing, dat het plafond niet meer op de plaats zat waar 't behoorde te zitten. Het lag schilderachtig over mijn meubelen, mijn schilderijen en den vloer uitgespreid. Midden in den nacht had ik wel even het gevoel gehad of heel ons huis in één stortte, maar ik was toch niet heelemaal wakker geworden en had verder rustig doorgeslapen. ☞ Niet alleen de dunne laag stuc bleek naar beneden gekomen, maar ook balken en latwerk en ijzergaas en een dikke laag cement, alles en alles, van muur tot muur. Was het overdag gebeurd (en waarschijnlijk had alles al weken lang op vallen gehangen), wel dan was ik er zeker niet levend onder vandaan gekomen. Zes weken was ik van mijn werkplaats beroofd; zoo lang duurde namelijk de herstelling. Dat er heel wat van mijn werk, half of heel voltooid, vernield was, zult u wel begrepen hebben. ☞ Tot einde Februari 1926 heb ik te Romegewoond. Slechts éénmaal, in 1925, ben ik voor een half jaar naar Indië geweest (mijn zesde Indische reis). Gedurende de 5 jaren na mijn vertrek uit Edam heb ik niet meer gebouwd. Dat komt omdat ons huis te Rome een huurhuis was, het eerste huurhuis dat we ooit hebben bewoond. ☞ En nu hebben we, sedert 8 Januari, in de buurt van Florence weer een eigen huis, en . . . natuurlijk is dadelijk het bouwen weer begonnen. — Deze nieuwe woning, de „Villa Riposo dei Vescovi” of „Bisschopsrust” was in de zeventiende eeuw een rustoord van een bisschop, die in de heete zomermaanden het stoffige Florence daar ontvluchtte. De villa ligt ongeveer 250 meter boven zee (dus sinds Rome ben ik weer aanmerkelijk gestegen) tegen de helling van den heuvel waarop het oude stadje Fiésolé is gelegen. De afstand tot

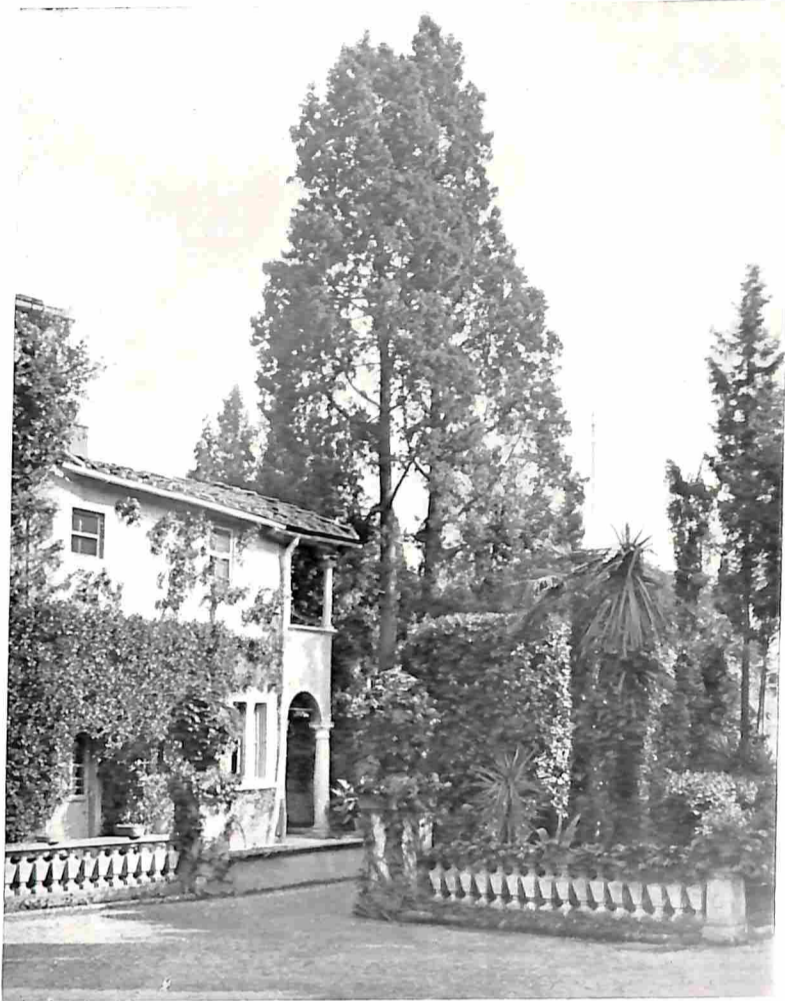

Foto Paula Deetjen.

PORTIERSWONING AAN HET BINNENPLEIN.

het Domplein te Florence (het hartje van de stad) is nog geen 3 kilometer. ☞ De vorige eigenaar, de Zwitsersche architect Max Zürcher, die helaas voor enkele maanden overleden is (13 Juni), had gedurende 30 jaren al zijn aandacht aan den aanleg van het park besteed en weinig aan het onderhoud van het huis gedaan, omdat hij van plan was het af te breken en door een nieuw grootsch bouwwerk te vervangen. Daar ik niet zulke geweldige plannen koester en bovendien het gebouw veel te aardig vind om het te sloopen, zoo was ik genoodzaakt het herstel daarvan dadelijk ter hand te nemen. ☞ Van half Februari tot half Mei ben ik met een dozijn werklieden daarmede bezig geweest.

Foto Paula Deetjen.

FONTEIN EN ZIJINGANG VAN HET WOONHUIS.

Komenden winter hoop ik het werk voort te zetten en tot een goed einde te brengen. Als de redactie van „Buiten” het veroorlooft zal ik daarna eenige foto's van het huis laten zien. Hierbij nu eenige afbeeldingen, die een indruk kunnen geven van den met veel smaak en kennis aangelegden tuin. ☼ Als voorbeeld heeft de heer Zürcher de beroemde Villa d'Este in Tivoli bij Rome gekozen. Behalve een groep oude boomen, vlak bij het huis, heeft hij alle boomen (cypressen, ceders, steeneiken, eucalypten, linden, populieren, acacia's, etc., etc.) heggen en struikgewas zelf gepoot. Dat is een heele onderneming geweest. Daarvoor moest de geheele oppervlakte (bijna 5 hectaren groot) die met olijfboomen en wijn was overdekt, daarvan worden ontdaan en de rotsachtige helling in groote terrassen worden herschapen. Voor het vastleggen van den grond dienden verschillende lange muren te worden gebouwd. Bovendien moesten al die jonge boomen en struiken (en dat waren er meerdere duizendtallen) de eerste jaren gedurende een groot deel van het jaar dagelijks worden begoten. En om dat te kunnen doen moesten door den geheelen tuin talrijke leidingen worden aangelegd, daar het natuurlijk ondoenlijk was om van één punt uit zoo'n oppervlakte geregeld te begieten. ☼ Die leidingen heeft de architect tevens dienstbaar gemaakt aan het voeden van talrijke fontein. Gelukkig was er een steeds overvloedig vloeiende bron in den tuin aanwezig, maar daar deze zich halverwege op de helling bevond, moest het water tot boven, waar het huis staat, (een 60 meter boven het onderende van den tuin) worden opgepompt. ☼ Ook het aanleggen van de wegen was geen geringe taak, daar deze geheel met steenen moesten worden geplaveid en van gaten voorzien om het wegspoelen, door den regen, te verhinderen. ☼ Een groot deel van zijn leven heeft mijn voorganger besteed om deze schoone schepping tot stand te brengen, en zijn moeite is wel beloond, want waarlijk, deze „Riposo”, met zijn lommerrijke cypressenalleeën en zijn klaterende fontein, is een klein aardch paradijs. ☼ Voorzeker zal ik zijn werk in eere houden.

W. O. J. NIEUWENKAMP.

Foto Paula Deetjen.

DE VILLA NIEUWENKAMP. TOEGANG TOT HET ATELIER.

EEN DRUPPEL.

TWINTIG jaar geleden was het een heele bijzonderheid als men een cactus, de plant die men nu in elken bloemenwinkel overvloedig aantreft, in een enkel exemplaar zijn bezit kon noemen. — De kleine cactus, die ik eens cadeau kreeg, zoo lang nu al geleden, wilde in mijn serreraam maar niet gedijen. Het kleine, parmantige ding, zoo groot als een vingerhoed, leek een raadsel. Daar een cactus woestijnplant is, plaatste ik de mijne volop in de zon. Den heelen, langen dag kon ze van de felste stralen genieten. Water kreeg het miniatuur-cactusje zelden, de woestijn moest in haar droogte natuurlijk worden nagebootst en aan de oases dacht ik blijkbaar niet. Dat het vingerhoedje, want daar leek het inderdaad op, niet groeien wilde, weet ik dan ook allermeeest aan onze vochtige atmosfeer. De lucht moest droger zijn, wilde het cactusje tieren kunnen. ☼ Gedijen deed het allerminst; dikwijls bleek het zich omver te hebben gegoooid, de uiterst kleine worteltjes hadden de aarde niet meer willen vasthouden. Elken keer zette ik het plantje, toen het langzamerhand een leerachtig aanschijn had gekregen, zoo uitgedroogd als 't was, overeind. Eens deed

ik dit voor 't laatst, morgen zou ik het ingekrompen gewasje weggooien, wegblazen kon men het haast. ☼ Uit mijn waterkannetje, dat, omzichtig de cactus mijndend, de andere plantentegoot, zag ik een dikke waterdrup bij ongeluk bovenop den cactuskop vallen. De drup bleef daar liggen, vastgehouden door de harige vezels, waarmee het plantje is bekleed. Nu, door de harige vezels, waarmee het plantje is bekleed, meende ik, zal het kleine ding, dat aanhoudend de laatste dagen alsof het den brui er finaal aan gaf, zich omver had geworpen, wel sterven. ☼ Den volgenden ochtend stond tot mijn verwondering het plantje rechtop. Het droge, in elkaar gekrompen kegeltje leek zelfs iets frischer; de druppel had gedus goed gedaan, het blijkbaar haast doode plantje net gedroogd. Want toen ik elken morgen een scheutje water over den kop goot, begon het cactusje als kool te groeien. ☼ In jaren is het later niet opgeschoten als toen in een paar maanden. Den teruggehouden groei haalde hij als het ware in, en de eene nietige drup, had — juist bijtijds gekomen — de mooie thans zoo gezonde plant het leven gered. Het was ongetwijfeld een cactus, die in een oase thuis hoorde, iets dat voor planten doch ook voor menschen deugt.

☼ De vrouw wendde haar oogen van den langen, smallen straatweg af, waarop ze altijd keek al die leege uren alsof in de verte iets gelukkigs, onverwachtst op zou komen dagen. En als dan die langdurige blik eindelijk losliet, staarde de vrouw haar kamer in, die slordig was als altijd. Tastend en onwillig ging haar oogopslag rond, het vloerkleed was gerafeld, het zeil grauw van stoffigheid, wanorde overal. Het kon haar niets meerschelen. Ze had geen moed meer. Uitgedroogd was haar leven. In de drie en twintig jaar van haar huwelijk was ze afgezaakt, elk jaar een beetje meer. Waar leefde ze eigenlijk voor? Geen kinderen had ze immers. ☼ Toen ze zich die vraag werkelijk een oogenblik indacht, ontstelde ze toch van zichzelf, ze liep vlug de kamer uit, 't donkere holletje van 't gangetje door; aan den anderen kant van 't huis, waar de keuken lag, ging ze de aardappelen schillen. In afwijking van de andere menschen op het dorp aten zij laat, om zes uur. Dat was ze gewend geweest al die jaren dat ze

bij mevrouw van den dominee diende. Jacob kwam dan voorgoed van zijn werk; zijn timmermanswerkplaats had hij gesloten en 's avonds thuis zat hij wat te boekhouden, meer niet. Heel kalmjes aten ze eerst samen, dan ging ze de keuken opruimen, zoo was meteen de avond om. Te vertellen hadden ze elkaar niets meer. Aldus ging dat, elken levensdag. Terwijl ze de aardappelen schilde, het vleesch en de groente bereidde, kortom het noodzakelijke verrichtte dat haar handen elken dag onvermijdelijk te doen hadden, liepen even onvermijdelijk haar gedachten denzelfden weg. ☼ Tegen het uur van Jacob's thuiskomst werd ze toch wat opgewekter: „arme man”, zeide dan haar denken; „arme, arme man, je hadt het toch beter kunnen treffen dan met mij”. En achter dergelijke woorden, verrees dikwijls haar man's gezicht toen hij besten van de klas. Na dien schooltijd kwam hij dadelijk voor dienstmeisje bij de dominee's-vrouw in betrekking. ☼ En glimlachje, het eerste meestal van dien dag, op het gelaat dat wat schuin geheven was boven de handen die de aardappelen schilden. ☼ Het was de eentonigheid, de stilte; daar-

Foto Paula Deetjen.

DE VILLA NIEUWENKAMP. KIJKJE OP HET
BINNENPLEIN.

door was ze zoo verdrietig geworden. Veel had ze van Jacob gehouden, maar dat zij beiden, de knapperds van de klas later zoo verongelikt werden in 't leven, dat was zoo moeilijk te verkroppen. Haantje de voorste was ze geweest, op school, later op de naales, op de catechisatie. Dominee wilde háár voor dienstmeisje hebben en geen ander. En nu! nu ze vijftig jaren waren bijna, leek de oude klas hen beiden vóórgegaan, de een had gelukkig geboerd, de ander had een dochter die een goed huwelijk deed, een derde had een onverwacht buitenkansje en allemaal, allemaal hadden ze . . . kinderen. En van hen beiden had het leven al de gaven als het ware teruggenomen, ze waren uitgeput geraakt. Het huis waarin ze woonden, hun eigendom, scheen ook al dieper in den grond weggezakt. Verveloos als het was, keek het met dezen ouden gevel al even verdrietig naar den leegen stillen buitenkant van 't dorp als zij zelf, wanneer zij voor het raam zaten, den Zondagmiddag en er niemand, geen kip, voorbij ging. — De vrouw was nu aan 't dekken van de tafel toe; de laatste week had ze zelfs geen wit servet op de tafel gelegd, uit moeë onverschilligheid die ze wel weer ging bestrijden in zichzelf maar waartoe ze telkens verviel. Daar hoorde ze haar man de voordeur inkomen. De knop der deur had vlugger gedraaid dan gewoonlijk; elk klein verschil in een dergelijk geluid ving haar oor terstond op. „Gndag”, was de sobere groet van beide kanten, gevolgd door het eenigszins plechtige noemen van elkanders naam: „Jacob!” „Dina!” De vrouw keek Dina naar haar man op, daar immers de deurknop vlugger was omgedraaid. En hij stond midden op den keukenvloer, stil en gespannen als de voorzanger in de kerk, vóór deze inzet met den zang. „Hei je 't nog niet gehoord van de tram, Dina?” Een kleur schoot op haar wang. Een emotie begeerde haar wezen. „Een ongeluk in de stad?” vroeg ze. „Nee, dat de elektrische tram door 't dorp komt”. „Hier!” kreet zij „hier, op ons dorp?” Ze ging zitten; wat een gebeurtenis! „En dat zoo ineens?” vroeg ze. „'t Staat net in de krant, vertelde me de veldwachter.” De avond gingen ze er samen op uit, babbelden ze met den kruidenier, met den veldwachter en den postbode. Eindelijk ging er wat gebeuren, nam de ondragelijke eentonigheid een keer. De tram kwam, kwam al gauw. Ongelooflijk leek het. — Op een ochtend

liepen mannen heen en weer langs den breeden, slordigen buitenkant van 't dorp, waaraan hun huis gelegen was: een breedte was het daar alsof een flinke weg naar de verre stad toe hier zijn aanloop had willen nemen en zich toen bedacht had, zoodat het op een beklinterd straatwegje was uitgelopen, goed voor voetgangers, een fietser en hoogstens een hondskar. De vrouw zat voor 't raam en volgde met haar blik al de bewegingen der vreemde mannen. Aldoor waren ze aan 't meten. Toen doorvloog haar een gedachte, die niet rijzen dorst: zou de tram komen langs hun vergeten huis? De vrouw deelde ze 's middags Jacob haar verwachting mee. Nauw wilden ze beiden die heerlijke hoop bespreken. Een geheimzinnige vrees beving hen, als ze een oogenblik vrijuit en hardop erover praten durfden. Met niemand spraken ze dan ook over hun vermoeden. Tot Jacob een middag thuis kwam en hardop triomfantelijk verklaarde: „hij komt langs ons; niemand op het dorp kan ons dat afnemen; een stopplaats komt vlak bij ons huis; wij zien alles, wie in de tram gaat, wie er uit komt. Al die vreemde mensen, die van de eene stad naar de andere trekken, komen aan jouw ramen voorbij, je ziet ze allemaal”. Nu bracht elke dag nieuwer nieuws. De loodgieter had een stukje tot nu toe waardeloozen grond liggen aan den weg en ging 't volgend jaar bouwen. De herbergier wilde, dat zijn gelagkamer: „Aan den viersprong” maar aan den buitenweg lag. Van een viersprong was toch allang geen sprake meer. Natuurlijk kwam er daar bij de tram een concurrent. De dokter, de dominee, de onderwijzer, de postbode, de ontvanger, ieder kwam den leegen weg opstappen op zijn beurt. De stille vrouw, door 't raam kijkend, zag alles en allen, een klop van voldoening in haar keel. Soms werd ze geraadpleegd, wisselde men een oordeel uit aan haar deur. Ze beleefde weer haar stillen trots dat ze goed praten kon, zóo lang was ze dominee's-meisje geweest: ze kon praten als beschaafde mensen doen. Zij en Jacob waren toch de knappen geweest. Haar innerlijk herstel uitte zich in een eerste energie van: gordijnen wassen. Hoe had ze die vuile lappen voor haar ramen geduld! Jacob begon het huis op te verven. Bedrijvig bleven ze, tot men de rails begon te leggen. Niet eerder had ze eigenlijk het wonder volop geloofd. Toen kwam de grootsche lentedag dat een vervaarlijke en welk een geweldig-groote blin-

Foto Paula Deetjen.

DE VILLA NIEUWENKAMP. DÉTAIL VAN DE
VOORPOORT.

kend gele wagen aan kwam glijden. Een proefrit! En van vlakbij klonken de toespraken van hun burgemeester en de stadsche heeren van de tram. Heel het dorp was uitgelopen! Voor hun dakraam staand, hoorden ze ieder woord: een touw, gespannen aan de overzijde van den weg, hield de menschen daar tegen. Zij, in het eenige huis, aan dezen kant van het halte-huisje, stonden als koningen voor hun raam. Dina ging half schuil achter Jacob's schouder, ze schaamde zich nu voor haar bevoorrechting, een blokje kwam als met moeite uit haar witte wangen dringen, het was teveel geluk plotseling, als een late vreemdsoortige erkenning. Nog een week en de tram reed, reed elk half uur; een luid klinkende gil bracht elke maal beweging in de lucht. „Als jullie daar een cafétje begonnen”, zei de een, „als ik jullie was, verkocht ik mijn huis”, zei een ander. „'t Is nu heel wat méér waard”. Jacob en zijn vrouw hoorden aan; van allerlei te kunnen en niets daarvan te doen, was nog het heerlijkste van alles. Nu de tram er was, voelde de vrouw zich niet langer meer zoo verongelikt in haar levensloop, haar terneer gebogen wezen richtte zich weer op. Langzamerhand keerde de nette, zelfs de kraakheldere huisvrouw terug, in de bloempotten voor haar ramen kwam weer leven en kleur. Aan het uitzicht van de poes, aan het hok der kippen, aan het straatje voor het huis, aan de schort van de vrouw, aan de dakgoot der schuur, ja, waar zag men het eigenlijk niet aan, dat hier een verandering was opgetreden, sneller opgetreden dan de onttafeling van alle plichten had plaats gegrepen. Natuurlijk zag men de verandering bovenal aan het gelaat der vrouw zelf; haar bleeke grauwhed verdween, heur haar was minder grijs. Dit laatste zag ze zelf doch betwistte het zich ook weer. Kon dit: grijs worden en ontgrijzen? Ze zat op een dag voor het raam als vanouds en keek den weg op; ze drong in haar leven door en vond het ergerlijk van zichzelf, dat een tram, een dooie tram, — allang was ze nu aan de nieuwe verschijning gewend — haar uit de ontredding, ja, de vervuiling haast, had gehaald. Zij mocht wel nooit meer, heel haar leven, een afkeurend oordeel uiten over een ander mensch. Hoe wist men immers hoe iets geschiedde, welke redenen er waren dat iemand van den goeden weg afdwaalde, als een kleinigheid juist nog op 't goede oogenblik redding kon brengen. Ze verweet het zich, nu ze — het huiswerk netjes afgemaakt, haar heele huisje alsof het één enkel pronkend glimmend ding was rond haar, — rustig zat te handwerken. Wat ze maakte was een wagenspreitje, voor een kindje bestemd dat nog geboren moest worden. Emma van de dominee was nu getrouwd en op haar beurt dominees'vrouw in 't naaste dorp. Haar was dit spreitje toebedacht. Af en toe glimlachte ze naar haar druk heen en weer gaande vingers, als ze de vriendelijke kleuren der rose en witte wol zich zag dooreenmengen. En dan ineens was er weer die nare, zwarte gedachte . . . hoe ze hier verslonsd was geweest en levensmoe bijna . . . vóór de tram kwam. Maar ze wist niet, dat die tram precies hetzelfde in haar levensgang had beduid als de ééne druppel op de cactus. En misschien als iemand haar de geschiedenis van het cactusje had verteld en die vergeleken met haar eigen levensloop, zou ze hem nog wel uitgelachen hebben ook.

ALBERTINE DRAAYER-DE HAAS.

GIETHOORN VERLICHT.

GIETHOORN, het Hollandsch Venetië, het sprookjesachtig mooie dorp, dat alle jaren tal van vreemdelingen tot zich trekt en bewonderd wordt om zijn typische schoonheid en zeldzamen eenvoud, was tot voor enkele maanden nog geheel zonder verlichting. Als we 's wintersavonds „uut prooten” gingen, werd meestal „lochte maone” afgewacht. Dan lichtte de maan ons bij op 't slingerend pad en over de talrijke vonders, dan blonken geheimzinnig in 't zachte licht de waterpartijen, waar een enkele punter schier onhoorbaar voorbijgleed, dan geleken de hooge berceaux met 't fijne twijgendak scherp afstekend tegen den diepblauwen avondhemel, gewijde kerkgewelven, dan viel de zilveren schijn zoo zacht op de rieten daken der nederige huizen, waar door de vensterhartjes alleen een lichtje straalde. En op de meest beschaduwde plekken herkenden we nog duidelijk een enkelen voorbijganger, voor wien we gemakkelijk konden uitwijken. Ook zonder maneschijn, als de hemel maar onbewolkt was, en onze oogen aan 't avondlicht gewend waren, leverde een wandeling door 't dorp voor ons, geboren Gieterschen, geen bezwaren op. We kenden er iedereen hoogen opstap bij deze of gene brug, wisten precies waar een vonder was, ook al was 't niet aangeduid geweest door een hel wit geverfd paaltje, ja, zelfs de meer of minder diepe kuilen in het zandpad waren ons bekend. Maar op de donkere avonden, in dichte duisternis, als men geen hand voor oogen kon zien, of bij storm en sneeuwjacht, werd het wel wat lastiger. Toch, als we uit moesten, weerhield niets ons, om ook dan in 't donker 't pad op te gaan. Wel riepen de ouderen ons na: „Neem toch de lochte mee”, doch schier altijd luidde 't antwoord: „We kunnen 't best zien!” Een enkelemaal hadden we wel eens spijt van onzen overmoed, vooral als de vonders met sneeuw bedekt, glad en hobbelig waren. Tastend streken we dan met onze voeten beurtelings links en rechts van de smalle plank om zeker te zijn, dat we er midden op bleven. En op het pad gebeurde het menigmaal, dat, uit 't duister, vlak bij

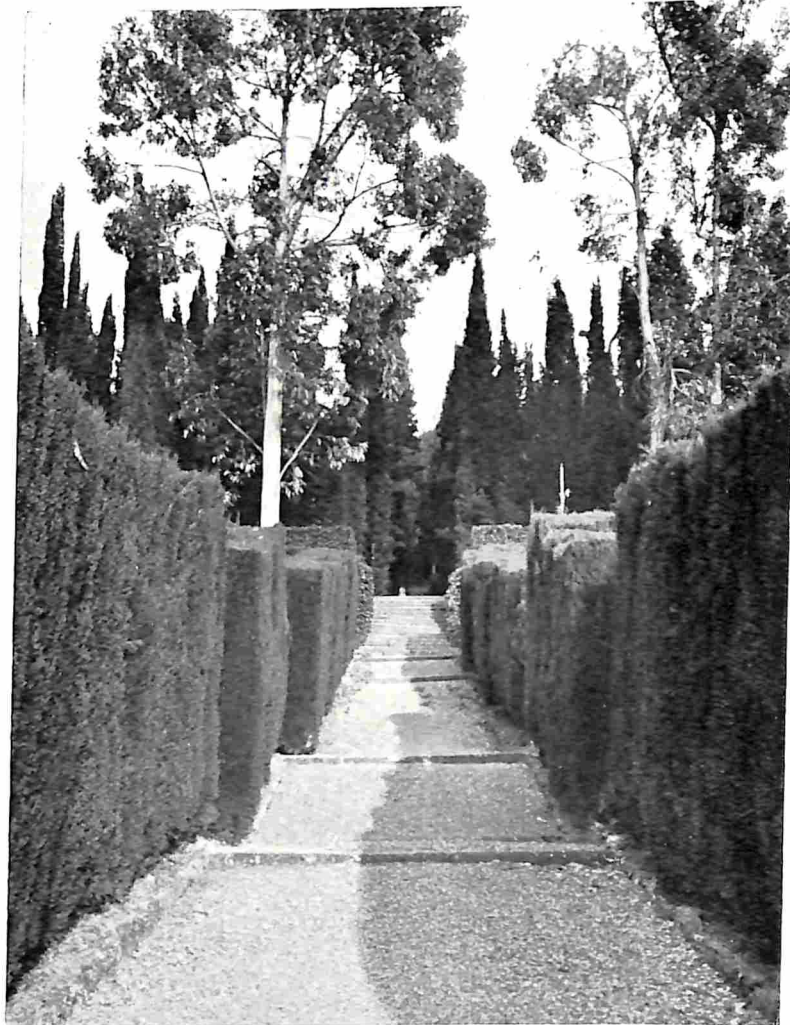

Foto Paula Deetjen.

DE VILLA NIEUWENKAMP. ALLEE VAN GESCHOREN
CYPRESSEN ONDER IN HET PARK.

ons een gestalte opdook, ons verschrikkend met zijn gemoedelijk: „'t Is donker, hè?” De voetstappen hoorde men op den zachten zandweg bijna niet, alleen 't gestommel over brug of vonder kondigde soms zijn komst aan, of, wat nog sterker sprak, het gloeiend pijpje van een naderenden rooker. Aan stem en toon herkenden we onfeilbaar wie ons passeerde. Ontmoetten we iemand met „een lochte”, dan was dit voor ons meer last dan lust. Als een dwaallichtje naderde het, al slingerend, nu verdwenen achter een hooge brug, dan plotseling verschijnend van achter een heg. Wel zagen we enkele oogenblikken 't flauw verlichte pad, herkenden drager of draagster van het licht, maar moesten daarna meestal even stil staan om opnieuw te „bedonkeren” (het gewinnen der oogen aan de duisternis). Als kinderen gingen we zoo in 't diepste duister naar de avondschoon, later naar de zangvereniging, waarvoor we ruim een half uur moesten loopen en als hoogst zeldzame uitzondering herinner ik mij met „de lochte” te zijn gegaan. Dat vonden we kinderachtig. Het is verwonderlijk, dat er niet meerdere malen menschen in het water vallen, iets wat schoolkinderen overdag vaak overkomt, doch waarvan men overigens zelden hoort. Zoo'n val in 't water is trouwens niet zoo erg als 't lijkt; wel zijn de vonders tamelijk

hoog (voor 't doorlaten der punters) en de slooten vrij diep, maar men wordt er altijd spoedig uitgehaald op 't geroep der kameraden: „Sloot, sloot!” en des winters krijgt men meestal van nabijwonende menschen de kleeren van hun kinderen aan. ☒ Slechts een geval herinner ik mij, waarbij ik wel angst heb uitgestaan. Mijn zuster en ik, die de dorpsschool ontwassen waren, namen les te Steenwijk, een plaats, ongeveer twee uur van Giethoorn gelegen. We legden dien afstand te voet af en keerden op een zomeravond naar huis terug, toen een hevig onweer kwam opzetten. Het was reeds donker, toen we het Noordeinde van het dorp bereikt hadden, waar de weg zich splitste. Vóór ons uit in rechte lijn lag de kale, smalle dijk met een diepe vaart er naast. Hier langs gaande zouden we in drie kwartier thuis zijn, maar nu het onweer opkwam, verkozen we de bescherming der huizen langs den dorpsweg, al moesten we dan ook een half uur langer loopen. Zoo volgden we dus het voetpad met de tallooze vonders.

De duisternis nam steeds toe, zoodat we ternauwernood de gracht, die naast ons pad liep, konden onderscheiden. ☒ Een kwartier lang hadden we geloopt, nu eens bijgelicht door felle bliksemstralen, dan op eens weer in 't diepste duister. Juist waarschuwde mijn zuster: „We moeten zoo weer een vonder hebben”, toen een plomp in 't water mij onmiddellijk deed begrijpen, dat zij er in gevallen was. ☒ In ongelooflijk korten tijd kwamen er op mijn hulpgeroep menschen met lantaarns en stokken te hulp. Mijn zuster, hoewel een eindje afgedreven naar de gracht, werd spoedig gered; haar boekentasch kon nog worden opgevischt, doch één schoen was verloren geraakt. ☒ Zoo hard we konden loopen, nu voorzien van een geleende lantaarn, haastten we ons naar huis, opdat de natte kleeren wat zouden drogen. Den volgenden morgen werd de lantaarn teruggebracht en de opgebaggerde schoen meegenomen, waarmee dit avontuur was afgelopen, dat in dit geval te wijten was aan gebrek aan licht. ☒ Toch viel ook eens een oude vrouw met de brandende lantaarn in de hand van een vonder, een feit, dat in mijn geheugen is gebleven, omdat ze, wat nooit gebeurt, overeind in 't water stond. De sloot was ondiep, het water

reikte slechts even boven haar middel, maar de wallen zijn tamelijk steil en de vonders vrij hoog boven 't water. Ze moest dus om hulp roepen en het moet voor haar redders een dwaas gezicht geweest zijn, haar zoo in het water te vinden met de brandende lantaarn omhoog. ☒ Wie in den avond met den punter thuis komt, ondervindt de grootste moeilijkheden bij de talrijke bruggen, want de doorgang is aanmerkelijk smaller dan de gracht en men zou licht tegen de dikke, houten stijlen kunnen bonzen. Doch ook hier, evenals bij de wandeling op 't donkere pad, vindt men bij intuïtie den weg. Hier moet zoo meteen een bocht komen, daar is de gracht erg uitgediept, verderop is 't een heel eind schol (ondiep). Nu komt de brug, die ietwat rechts in de vaart ligt, straks moeten we het weiland van de Jagers passeeren en daar moeten we bij Dozen huis zijn met de vier verlichte vensterhartjes. Zoo vaart men verder, zonder zich bepaald rekenschap te geven van deze herkenningsteekens. ☒ Eens heb ik zoo den donkersten tocht meegemaakt, dien men zich denken kan. — Te Meppel met den trein aangekomen, werd ik door mijn broer met den punter gehaald. 't Was schemerig toen we op het Meppelderiep waren, op 't Noorderwijde onderscheidden we nog flauw de glinsterende

oppervlakte van het meer, maar in de dorpsgracht, omzoomd met hoog geboomte, werd het een volslagen duisternis. ☒ Eerst zag ik nog vaag de gestalte van mijn broer, bij een open plek wat glans op 't water, maar weldra was er niets meer te onderscheiden. Indien van den tegenovergestelden kant een vaartuig was genaderd, hadden we het onmogelijk kunnen zien. We hadden het slechts kunnen merken aan het zachte plompen van den vaarboom, maar niets verbrak de diepe stilte. Alleen door de verlichte vensterhartjes, die hier en daar door 't groen schemerden, kon ik mij oriënteren. ☒ Heel langzaam, geluidloos, gleed onze punter voort en alleen als mijn broer iets zei, had ik er eenig besef van, waar hij zich bevond. Ten slotte heb ik mijn mantel, die wit gevoerd was, uitgetrokken en omgekeerd op den steven gelegd, opdat de richting eenigszins bepaald kon worden en met een gevoel van verlichting passeerden we eindelijk onze laatste brug. ☒ Achteraf bezien begrijpt men niet, waarom geen lantaarn op den steven wordt gezet; men ziet dit nooit, uitgezonderd bij vis-

schers, die zóó laat hun fuiken zetten, dat vermoedelijk geen punters meer passeeren. Alleen hun dwarrelend, spookachtig lichtje en het zacht inkloppen van de fuikpaaltjes verraadt hun tegenwoordigheid. ☒ De lastigste tocht in de duisternis, dien ik mij herinner, is geweest, toen ik van Wanneperveen komende, langs een binnenweg naar huis wilde. Het is de gewone weg, dien iedereen neemt, die geen uur wil omloopen. ☒ De scheidingspaal, een vonder, of liever een paal zonder leuning over een diepe sloot, was ik gelukkig voorbij. Nu volgden nog drie weilanden, gescheiden door tamelijk hoge hekken, waar men over moet klimmen en dan was ik met een paar minuten thuis. ☒ Het platgetreden paadje langs den zoom van 't weiland liep langs Bakkersvaart (een breede sloot, die de verbinding vormt tusschen Wanneperveen en Giethoorn). Ik kon het paadje volgen door mij telkens te buigen; zoo kon ik aan 't glimmen van het water zien of ik de goede richting nam. Het werd echter steeds donkerder en ten slotte durfde ik slechts uiterst langzaam gaan, met mijn voeten tastende of ik den beganen grond nog had. ☒ Nu

moest spoedig het eerste hek komen en toen ik in de duisternis iets meende te zien, dat bijzonder zwart was, tastte ik naar de hekpalen om er over te klimmen. Tot mijn grooten schrik kwam er beweging in de zwarte massa en plotseling voelde ik, hoe er iets langs mij liep en hoorde ik het zacht geluid van het terugtrekken van pooten uit de modder. Op eens wist ik, dat ik een groepje koeien had opgejaagd. Deze gaan gewoonlijk bij de hekken slapen en overdag trachten ze er vaak wat schaduw te vinden of ze staan er op den uitkijk naar de melkers. Daardoor is de grond er dikwijls zoo week, dat men met de grootste omzichtigheid er langs moet gaan. ☒ In het duister zakte ik er tot over de enkels in, klom over het hek en toen ik het tweede weiland over was en meende nu haast weer een hek te naderen, begon ik al vast te roepen: „Vooruit! Uit den weg! ksst!” De koeien zijn wel gewend voor de voorbijgangers plaats te maken en werkelijk hoorde ik weer een troepje opstaan en langs mij wegloopen, mij geheel bespattend met vuil en modder. ☒ Toen ik ook dit hek over was, begon ik iets geruster te worden. Wel was het nog pikdonker en begon het te regenen, maar in het laatste land liepen geen koeien, het was hooiland en nu ging ik voorzichtig verder en kwam eindelijk doornat thuis. Ik had meer dan een

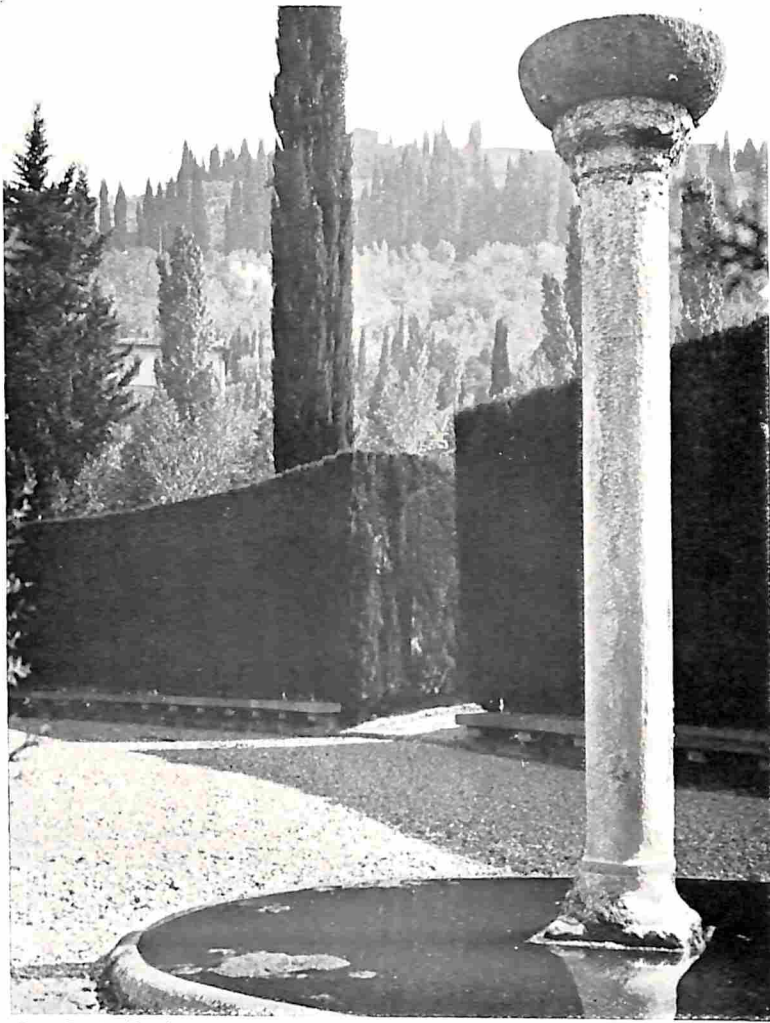

Foto Paula Deetjen.

DE VILLA NIEUWENKAMP. EEN VAN DE FONTEINEN IN HET PARK.

uur geloopt over een afstand, dien ik anders in tien minuten aflegde. ☼ Voor de jongelui leveren de donkere wegen het minste bezwaar. Op de gewone werkdagen zijn haast allen des avonds thuis, maar des Zondags, zoodra het avond wordt, gaat al wat jong is „'t pad op". Dan wordt er, begunstigd door de duisternis, veel katekwaad uitgehaald en de politie staat tamelijk machteloos. Eenige jaren geleden werden, als de veldwachter een troepje achtervolgde, de vonders eenvoudig weggetrokken en meestal in het water gegooid, wat des Maandagsmorgens, vooral voor de schoolkinderen, zeer lastig was. Men heeft toen de vonders met ketting en slot vastgelegd, maar nog bleef er gelegenheid te over om zich uit de voeten te maken, want bij ieder huis ligt een punter, waarmee men in een wip in 't donker verdwijnen kan. — ☼ Nu is aan dit alles een einde gemaakt. Op geregelde afstanden schitteren heldere lichtbollen door 't geboomte en verlichten pad en gracht, vonders en bruggen met helderen schijn. Giethoorn heeft electrisch licht. Het toovert de zonderlingste lichteffecten op sprookjesachtige waterpartijen, het straalt in de hooge bereaux en speelt langs de lage, schilderachtige woningen. ☼ De vrouwen, die na het avondeten in 't donker naar „de trappe" aan de gracht gingen om er haar „schotteldoek" te spoelen, worden er nu bijgelicht als overdag. De melkers, die des winters in de donkere stallen bij 't zwakke lantaarnschijnsel hun werk moesten verrichten, kunnen er nu volop licht krijgen. En in de kamers heeft de zachte schijn der petroleumlampen plaats gemaakt voor 't felle electrische licht. ☼ Men gevoelt op allerlei gebied, dat er verbetering is gekomen en toch . . . het primitieve had zooveel origineels en schilderachtigs! Toen voor eenige jaren een stoomgemaal werd geplaatst, zuchtte men van verlichting, dat geen hoog water huisjes of lage voetpaden, landerijen en buitenwegen onder water kon zetten. Nu het water geregeld op peil is, ziet men nooit meer de boordevolle gracht bij storm woest golven en veel prachtige waterplanten zijn verkwijnd en voor goed verdwenen. ☼ Zoo zal wel iedere verbetering een schaduwzijde hebben en moeten we het maar toejuichen, dat Giethoorn van duisternis tot licht is gekomen. ANNIGJE MAAT.

Amsterdam's Burgemeesterswoning.

DANK zij het vorstelijk geschenk van Dr. C. J. K. van Aalst, zal een statig grachthuis ambtswoning voor den burgemeester van Amsterdam worden. Aan de Heerengracht bij de Vijzelstraat rijst de deftige,

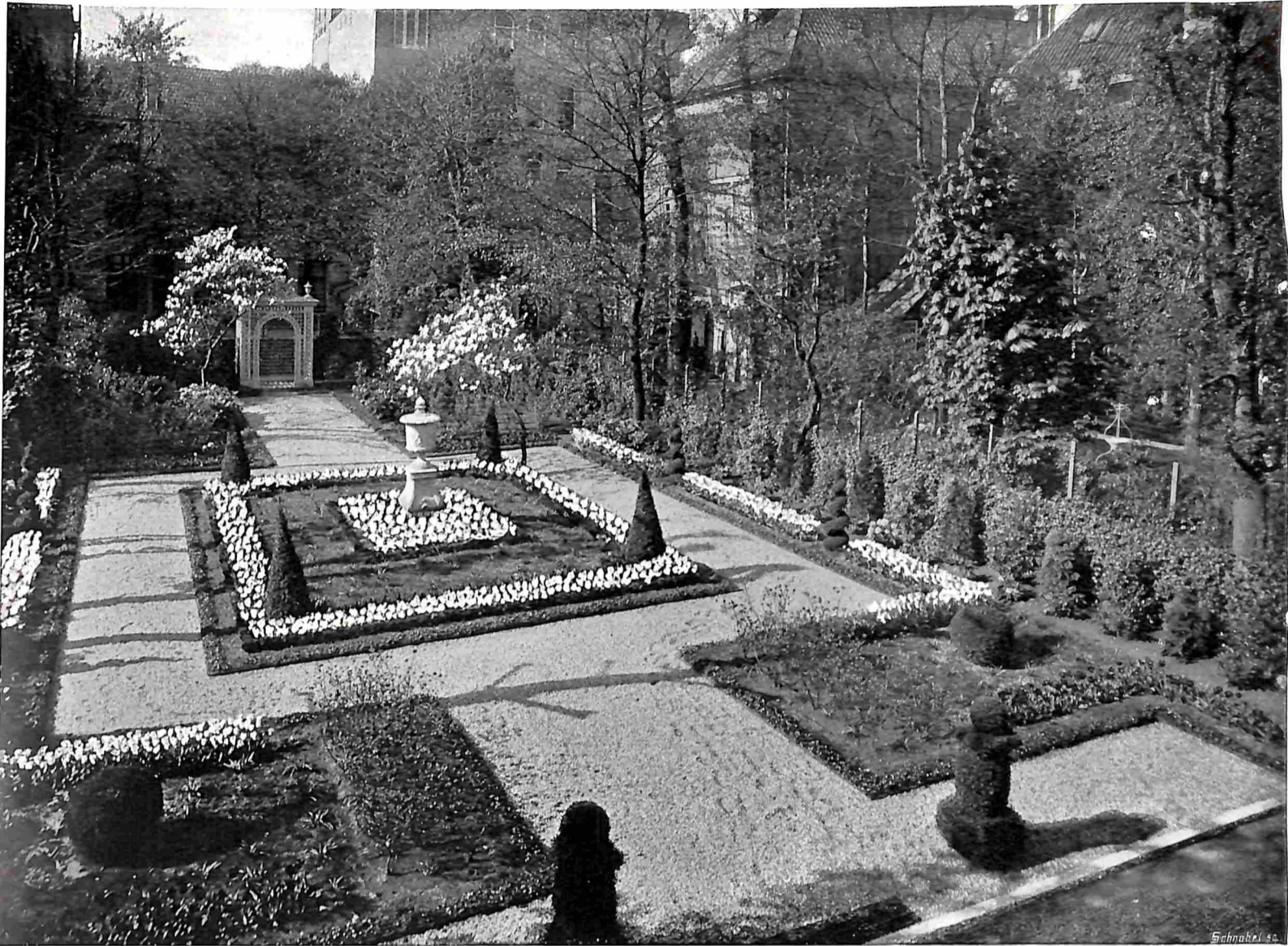
bijkans ongesierde gevel van dit „graftpaleis", dat zich van zijn grachtburen voornamelijk onderscheidt door het op marmeren kolommen rustende balkon boven de voordeur. Iets levendiger was in de 18de eeuw de gevel door de rococo-omlijsting van de balkondeur, waarboven een tweetal wapenschilden prijkte; een versiering die nog in 1770 blijkens de teekening in het bekende werk van C. Philips Jz. aanwezig was, maar later, wellicht in den Patriotten-tijd, is verwijderd. ☼ Het huis werd omstreeks 1672 gebouwd voor Paulus Godin, bewindhebber der West-Indische Compagnie. Door huwelijk ging het achtereenvolgens over aan de van Waverens en Deutz van Assendelfts. In 1804 verkocht de bet-achterkleinzoon van Paulus Godin, Mr. A. A. Deutz van Assendelft, het aan Theodor Gülcher, waarna het door koop achtereenvolgens het eigendom werd van Hendrik Gompertz, mevr. de wed. Willink, jhr. H. M. J. van Loon en — in 1907 — van den President der Nederlandsche Handel-Maatschappij, J. T. Cremer. ☼ De heer Cremer heeft door een restauratie de bewoonbaarheid naar de eischen van het moderne comfort doen verhoogen; den architect H. J. M. Walenkamp Cz. werd opgedragen de daarvoor noodige wijzigingen aan te brengen, waarbij het oorspronkelijke zooveel mogelijk behouden werd. Dezelfde architect ontwierp den stijlvollen tuinaanleg. ☼ Toen de heer Cremer in 1912 als President van de Handel-Maatschappij aftrad, werd het kasteel Duinen-Kruidberg zijn hoofdverblijf; het huis aan de Heerengracht deed hij uit de hand over aan zijn opvolger, den heer van Aalst, die het tot heden bewoonde, maar zich, na voltooiing van zijn kasteel te Hoevelaken nabij Amersfoort, aldaar zal vestigen. ☼ Eenige ingezetenen van Amsterdam hebben een comité gevormd, dat de voor recepties en feestelijkheden bestemde vertrekken op waardige wijze zal inrichten. Als dit is geschied, hopen wij onzen lezers ook iets van het inwendige van dit patriciërshuis in beeld te kunnen brengen. Thans meenden wij ons te moeten bepalen tot afbeeldingen van den voorgevel (reeds in ons vorig nummer opgenomen), den achtergevel, en den tuin. L.

Het goede Kosthuis.

HET gebeurde bij dierenvrienden! Natuurlijk, anders zou deze geschiedenis — want katten voelen heel gauw of de menschen haar genegen zijn — allicht een geheel ander verloop gehad hebben en zeker zou ik haar dan niet geschreven hebben. Welnu, de menschen, die dierenvrienden dan, hadden de gewoonte aangenomen om 's zomers, als alles groeide en bloeide, en de tuin een aardig uitzicht bood, de maaltijden achter, in de tuinkamer, te gebruiken. 's Winters was het geschikter en gezelliger dit in de kamer vóór te doen. Op 't tijdstip, dat dit verhaal een aanvang neemt, was de voorkamer in gebruik. Waaruit men meteen besluiten kan, welk jaargetijde toen nóg of al zijn schepster zwaaide. ☼ Terwijl de bewoners zoo op zekeren dag aan tafel zaten, kwam daar van buiten, vóór 't raam, een kat zich aanmelden. Maar wát voor een! Een blijkbaar totaal uitgehongerde en broodmagere kater, letterlijk vel over been, die klagelijk mi-auwde, om binnen te mogen komen en een stukje mee te mogen eten. Mevrouw wilde dadelijk het venster openmaken, om poes er in

ACHTERGEVEL MET TUIN VAN AMSTERDAM'S BURGEMEESTERSWONING
HEERENGRACHT 502.

DE TUIN VAN AMSTERDAM'S BURGEMEESTERSWONING HEERENGRACHT 502.

te laten en wat te eten te geven. De dokter maakte wel eerst nog tegenwerpingen; mevrouw had al zoovéel dieren (honden, schildpadden en wat dies meer zij) en wat zouden zij zich nog een last op de schouders halen. Doch tegenover mevrouws spontane en hartelijke gastvrijheid hielden deze niet lang stand; zoodat poes zich al gauw aan diverse versnaperingen kon komen verlustigen. ☼ Sindsdien verscheen onze kater geregeld iederen dag op het gezette uur aan 't raam, om zich daar binnen aan de zoo liefderijk verstrekte spijzen te goed te komen doen. En al spoedig was 't aan 's heerschaps steeds welgedaner lichaamsvormen en blinkend vachtje duidelijk te zien, hoe goed hij 't hier had. ☼ Doch eindelijk brak het oogenblik aan, dat de familie, zooals gezegd, weer naar achter ging verhuizen. Hoe moest dat nu met de kat en zou deze voortaan niet tevergeefs aan het voorvenster kloppen. Doch geen nood, want toen de familie eenigen tijd aan tafel gezeten was, kwam de kater heel gewoon, alsof 't de natuurlijkste zaak van de wereld was, zich aan de tuindeur melden. Hij was namelijk, toen hij blijkbaar vóór niemand trof, doodgewoon over den muur heen binnen den tuin geklommen. ☼ Dat ging dus allemaal opperbest, doch eindelijk kwam de tijd, dat de familie, zooals dat 's zomers gebruikelijk is, voor eenigen tijd de stad ging verlaten. Men zou daarom maar bevriende menschen in den arm nemen, die zoolang voor het katertje zouden zorgen. Eerst vijf dagen daar in huis houden en dan zou een en ander verder best losloopen. ☼ Zoo gezegd, zoo gedaan! Maar toen de familie terug van de reis kwam, moest zij vernemen, dat het pleegkind, na eerst de afgesproken vijf dagen binnen gehouden te zijn, onmiddellijk bij het vrijlaten de beenen genomen had en sindsdien spoorloos verdwenen was. Dat was wel een heele teleurstelling. Evenwel, men had er zich bij neer te leggen, want klagen kon hier niet baten! ☼ Doch ziet, den tweeden dag verscheen daar gedurende den maaltijd onze kater weer op 't appèl, uitgehongerd en broodmager als van ouds. Maar de menschen waren dolblij en de rakker werd zoo mogelijk nog sterker verwend dan te voren en zienderwijze herstelde hij zich, dank zij zijn goede kosthuis.

☼ Hoe nu de zaak precies in elkaar zat, of ook andere soortgenooten zooiets kunnen opmerken, of dat de dieren over een onuitgesproken taal beschikken om elkaar bijzondere mededeelingen te doen, wie zal 't zeggen? Doch na veertien dagen nam hij een kameraad mee, een kater even uitgehongerd en vel over been, als hij zelf eerst geweest was. Sinds dien tijd verschijnen op het etensuur twee katers, welke zich het aangeboden voedsel voortreffelijk laten smaken. BATO.

Van Roofgaw, den sluwen Ulk.

4) DOOR H. E. KUYLMAN

EN voor de korrel in de aar kon rijpen, neeg de halm ter aarde en stierf levensmoe, van de noodige sappen verstoken, en waar kort tevoren de zomerwind door de blauw-groene stengels had gestoeid, waartusschen klapproos, korenbloem en korenroosje in rood, blauw en lila bloeiden, geleek het nu een onvruchtbare woesternij waar slechts de dood zijn scepter zwaaide. ☼ Ten laatste werden de muizen zoo talrijk, dat zij elkander in de gangen verdrongen en midden op den dag zag men ze nu loopen, voedsel zoekend, onverschillig voor de katten van de boerderijen, voor de talrijke roeken, kauwen en eksters, die jacht op hen maakten. Maar hoeveel er ook ten offer vielen, toch verminderde hun aantal niet en onweerstaanbaar drongen zij voort als een onbluschbaar vuur, alles verterend. ☼ Dagelijks kregen zij echter meer vijanden, die met hun snelle klauwen den dood brachten; sperwers, buizerden en torenvalken, schoten uit den blauwen hemel neer en grepen toe uit den grooten overvloed en in de avondschemering kropen uit de holle stammen der knotwilgen de uilen, priemden met hun scherpe oogen door de duisternis en zweefden dan geruischloos over de landen. Een plotseling inhouden van de wiken, een vlugge zwaai naar de aarde en een angstig gepiep verstierf in den bladstillen avond. Dan gleed weer als een schaduw de lenige gestalte van een wezeltje door het dorre gras en vóór de morgenstond

daagde, lag het in zijn nest met vermoeide kaken, druipend van bloed. ☞ Nooit hadden de ringslangen er zoo welgedaan uitgezien. Het glanzende vel spande om het zwellende lichaam en lui en vadsig, doorvoed van de vele slachtoffers, lagen zij op het eendenkroos in de heete middagzon te slapen. Op den rand van het ooievaarsnest lagen de muizen bij tientallen te rotten, want de jongen konden niet meer en walgden ten laatste van het elken dag terugkeerende zelfde voedsel. Alleen de jonge reigers in het reigerbosch, dat als een heuvelrij aan den horizon opdoemde, hadden nooit genoeg en verwelkomden hun ouders met krijschend geschreeuw, als deze van hun jacht in de landen terugkeerden. ☞ Ook voor Roofgaw was het nu een leventje van overdaad geworden. Niet alleen kon hij zich nu zat eten, maar ook zijn moordlust bot vieren. Als een razende ging hij dikwijls onder de muizen, sloeg zijn klauwen uit, beet met de scherpe, witte tanden zijn prooi dood en liet ze dan liggen. Slechts de begeerte om te vernietigen joeg hem vaak des nachts uit zijn hol en zijn gaan was dan een doodenrit. Zoo lag de aarde te sterven, een slagveld gelijk, waar de dood heerschte over het levende. ☞ Toen kwam er een regenperiode en even snel als de plaag gekomen was, verdween zij en weldra schoot uit de dorre aarde, waar eertijds het vee geloeid had van den honger, het gras op en bedekte het spoor, dat door het vernielende leger was achtergelaten. De hooischuren bleven echter ledig en zelden werd gehoord het blijde lied van de dorschers, die op de maat van hun zang zoo krachtig de vlegels konden zwaaien.

☞ Het zingen der zeisen zwijgt. De maaiers trekken moeizaam en mat van de zware dagtaak huiswaarts, om in een korte nachtrust verkwikking te vinden en sterkte op te doen voor den volgenden dag. Plechtig golven galmende tonen over het vlakke land, het gezang der klokken uit het in de verte opdoemende torentje. De grutto heeft zijn klagend geschrei gestaakt, is tot rust gekomen nu de menschen zijn vertrokken, en zoekt met den spitsen, langen snavel de langs de sloot geworpen mesthoop na en trekt met handigen zwaai de vette dauwwormen uit de aarde. Ook de kievit trippelt over het gemaaide land en grijpt hier een worm en daer een insect en vult de maag voor de avondzonnestrallen lengen en langzaam terugkruipen naar de bron van licht, die zinkend achter het griendland, voor het scheiden, de aarde in gulden gloed zet. ☞ In den top van den ouden appelboom fluit een merel en krijgt een wederwoord van de grauwe zanglijster, die in den knotwilg zijn tweede nest bewaakt. Over de wijde velden stijgt de nevel uit sloot en plas en spreidt zich als een witte wade over de landouwen. Een reiger wiekt met loomen vleugelslag naar het nest in de hooge eiken aan den einder en muggenwolken dansen hun onbegrepen figuren boven de kruinen der fluisterende populieren.

☞ Ongemerkt zijn zij gekomen, zoo plotseling te voorschijn gekropen uit de warreling van de kantbegroeiing, dat een groote, groene kikker, die juist zijn lied zou beginnen, met bolle wangen even roerloos blijft zitten en zich dan geruischloos van het plompblad in het water laat glijden. 't Zijn drie jonge otters, die speelsch en stoeiend achter hun moeder aandraven. Wanneer zij te ver achterblijven, piepen zij angstig, want zonder haar leiding voelen zij zich hulpeloos en schijnt 't hun of de omgeving hun vijandig is en zich op hen wil wreken voor de daden, die de ouders begaan. ☞ Bij de drinkplaats der koeien, waar de wal langzaam glooiend tot het water loopt, staakt de oude otter haar wandeling. Hier zal zij haar kinderen een les geven, die onmisbaar is voor hun vol-

gend leven, dat elken dag zijn gevaren zal medebrengen en waartegen zij opgewassen moeten zijn om staande te blijven. De otter gaat te water, zwemt naar den overkant, doch de jongen hebben watervrees, durven niet volgen en blijven angstig piepend staan. Nu komt moeder weer terug, herhaalt de manoeuvre, maar zonder resultaat, de kinderen volgen niet. Dan komt ze weer en een zachte kreet is voor de kinderen voldoende om te begrijpen, dat zij op haar rug moeten klimmen. En dan begeeft de oude zich weer te water, zwemt met haar last naar het diepst van de beek en duikt dan plotseling onder, de kinderen van zich afschuddend. Proestend en blazend komen deze boven en spartelen naar den oever, waartegen zij rillend en bevend opkruipen. Dit is de les, die hun leert, dat zij zwemmen kunnen, dat er voor hen geen gevaar is in het water, het element, waarmee zij dienen vertrouwd te geraken om later in hun onderhoud te kunnen voorzien. ☞ Nu zal moeder hen weer terugbrengen naar het warme nest

onder den wilgentronk. Plotseling blijft zij staan, de neusvleugels trillen, en vangen op den geur van wild, dat kort geleden langs is gekomen. 't Is de moederhaas, die in de vallende schemering het leger gaat bezoeken, waar een viertal jongen wacht op de warme, verkwikkende melk. ☞ Dit gaan naar de jongen werd in een oogwenk aan de otter geopenbaard; zij rook den zoeten geur van de melk, die overvloedig aanwezig, druppelsgewijs het spoor verried, dat de haas is gegaan. Het valt haar nu niet moeilijk om de prooi te volgen en zoo hartstochtelijk is haar verlangen naar buit, dat zij een oogenblik de tegenwoordigheid der kinderen vergeet, en vooruitsnelt, haar jongen achterlatend. ☞ Hierop heeft de bunzing gewacht. Nimmer heeft Roofgaw kunnen vergeten de belediging, die de otter hem aangedaan heeft, toen deze zich mengde in het gevecht om het wijfje, want ofschoon dit hem de overwinning verzekerde, had hij liever zijn eigen zaak uitgevochten, dan de hulp te moeten aanvragen van een, die een vijand van zijn soort was. ☞ Het angstig geroep van de achtergelaten jonge otters wekt bij Roofgaw den sluimerenden haat op, doet opvlammen den hartstocht om zich te wreken, als een schaduw glijdt hij door het gras en werpt zich zonder een enkelen kreet te slaken op een der jonge otters. ☞ In de lage elzen achter de griend klinkt de doodskreet van de haas, overstemmend het hulpgeroep van het otterjong, dat doodelijk verwond zijn angst uitkrijt en roept om moeder, die zich te goed doet aan het warme bloed van haar prooi. ☞ In het leger

tusschen de weelderig bloeiende knautia en ganzebloem wachten de jonge haasjes tevergeefs op moeder, terwijl angstig bevend de overgebleven otterkinderen zich verschuilen in een hollen knotwilg, die met zijn diep-gegroefd gelaat getuige is geweest van het drama der weide. ☞ Den geheelen dag heeft de kwartelkoning in het wilde koren zijn knerpand gezang doen hooren. Eentonig, zonder eenige wijziging, kleurloos, alle verscheidenheid missend, draagt hij zijn lied voor en gelooft zich toch onmisbaar in het concert, dat met het ochtendgloren begint en met de avondschemering eindigt. Nu zijn er echter anderen aan het woord en als een blijde galm verheft zich de kikkerzang uit poel en plas, den fluweelzwarten nacht vullend met de voorspelling van een schoonen dag. Een geheimzinnige plomp, een basgeluid, en van alle kanten vallen de zangers in als koorknappen in een kerk.

(Wordt vervolgd).

Foto C. Steenberg.

HUIZEN AAN HET KATTEGAT TE AMSTERDAM.

Aangekocht door de Vereeniging „Hendrick de Keyser.”